

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală
Apare în fiecare Duminecă

Abonamentul:

Pe un an . . . . . 20 Cor.
Pe o jumătate de an . . . . . 10 Cor.
Pe 3 luni . . . . . 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI”, Sibiiu.

Adresa noastră e:
„GAZETA POPORULUI”
Nagyszeben, Rosenanger 14
(Strada Peștilor)

Inserate și anunțuri se primesc la administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraș 60 fil.
a doua- și a treia-oraș 50 fil.

Un glas sincer și înțelept.

Trecând prin fața librăriei ungurești din loc, o carte modestă, așezată de negustor în așa chip, ca să o vadă toți mi-a atras luarea aninte. M'am oprit și i-am citit titlul de pe copertă: Román kérdés — magyar politika, irta Dr. Dénes István, adică pe românește: „întrebarea românească și politica ungurească,” o carte scrisă de un autor, despre care până acum nu auzisem nimic. Mărturisesc, că am stat la îndoială o clipă, neștiind să mă hotărâsc, să intru s'o cumpăr ori să plec mai departe. În sfârșit iată-mă, de câteva zile, cetindu-o și recetindu-o, cu acea mulțumire sufletească, pe care numai arareori am avut prilejul s'o încerc.

De fapt cartea d-lui Dr. Dénes István nu-i ca alte multe cărțuții, verzi, roșii ori abastre, cari apar în vileag, ca să lumineze cercul strâmt al cine știe cărui scribălaș neputincios ori ca să descopere sufletul fără culoare al cutărei mărimi răiăcite. Ungur neaș, pătruns de dragoste cinstită pentru poporul și patria sa, dl. Dénes se apropie totuși cu o largă măsură de bunăvoință, pentru a privi în lumina ei adevărată, chestiunea politică a Românilor din Ungaria. D-Sa are în vedere binele acestei țări, pentru care s'a vărsat atâta sânge, dar socoate, că niciodată n'a avut poporul unguresc, care stăpânește astăzi, un mai fericit prilej de-a înlătura „primejdia română”, ca tocmai astăzi, după pacea dela București și după sălășluirea păcii în răsăritul Europei.

Dar la cel dintăiu pas, pe care-l face, cu scopul de-a arăta cu ce mijloace vrea guvernul nostru să câștige poporul românesc, dl. Dénes găsește cuvânt de-a-l muștra aspru pentru politica sa. Apoi pornind să combată greșelile politice de naționalități, săvârșite în vremea din urmă, pe lângă faptul, că le găsește cu prisosință, D-Sa știe să-le biciuiască cu dovezi într'adevăr zdrobitoare. Se vede, că autorul cunoaște temeinic obârșia culturii noastre, poate judeca fără părtinire idealurile poporului românesc și biruind în sine anumite simțăminte, arată calea bună, ce duce spre armonia celor două popoare.

În timpul din urmă guvernul s'a aruncat cu toată puterea asupra școlilor românești, aplicând față de ele măsuri, pe cari dl. Dénes nu le află nici potrivite și nici fericite. Vom încerca să dăm mersul ideilor,

pe cari le înfățișează autorul în cartea sa, în traducere din cuvânt în cuvânt ori în rezumat prescurtat.

„Într'adevăr, spune dl. Dénes, politica noastră de naționalități, nu se poate numi altcum, decât o politică fără de țintă și fără de nici un rost. Izvorul ei e acea gândire patriotică lipsită de măsură, care nesocotind numărul locuitorilor din țară, nu vede, decât drepturile națiunii istorice ungurești. Nu își bate capul cu aceea, că națiunea asta e compusă din deosebite naționalități și mai pre sus de toate din oameni, cari simțesc și se gândesc. Numai în chipul acesta se explică părerea, ce stăpânește aici, care nu vrea pe români să-i învețe numai ungurește, ci vrea să-i facă unguri. Sub masca acestei imposibile dorinți se nizuiește a-le opri școlile și a-le pune pedagogiile sub un tutorat umilitor. De ce? Ca să poată dovedi în fața lumii, că în Ungaria iată și școlile sunt ungurești. Din pricina acestei aparente goale trezește în numele statului ura aprinsă într'o însemnată parte a populației în potriva statului și a ungrimeii.”

„Dar cu acest drept, ar putea azi mâne să ceară, ca românii să nu umble decât la biserica ungurească. Așa-i, că asta ar părea astăzi un lucru nerod? Dar oare nu-i tot așa de nerod, să mărginești libera folosință a limbii? Credința și limba sunt de-o potrivă de scumpe comori ale omului. E de necrezut, să fie cineva, care să oprească ori să facă cu neputință, pe seama omului ori a unui popor întreg, de-a se ruga în acea biserică și de-a învăța în acea școală, în care îi cade lui bine! Poate să fie stăpânire, în afară de D-zeu, care și-ar putea făuri un drept de-a se amesteca cu puterea în viața sufletească a oamenilor și a păturilor mari? Nu poate! Și totuș asta o încearcă slabul guvern al națiunii ungurești vestite pria liberalitatea gândirii sale. Din lupta popoarelor, cari mistuie lumea (guvernul) a scos învățământul, că naționalitățile nu se pot conduce, decât legate în lanț. Și o fac asta mai ales acei bărbați de stat, cari pot să-și mulțumească stăpânirea unui program omenos și democrat, care se luptă deci pentru interesele poporului.”

Am citat, din cuvânt în cuvânt, acest graiu îndrăzneț al scriitorului ungr, care nu se poate învinui cu aceea, că vrea să

așate pe români, dar care vrea cu toată sinceritatea să deschidă ochii compatrioților săi.

Dl. Dénes urmează apoi să vorbească despre părerea greșită a unor unguri cu privire la politica românească și dovedește că cultura noastră e streină, de-a ungurilor, dar spune, în aceeaș vreme, că nu avem să căutăm cauza pentru faptul acesta, în ținuta dușmănoasă a românilor, ci în împrejurarea, că și ei înfățișază o parte mică, dar bine deosebită, a civilizațiunii universale, a culturii din lumea întreagă. Tocmai de aceea, când te superi pe ei pentru asta, e întocmai ca și când ai vrea să te părăști cu D-zeu, căci a izbit cu fulgerul ori că de ce a creat limbi și popoare felurite.

Cu astfel de politică culturală, pe care o aplică guvernul, nu se poate ajunge la nici un rezultat. Chiar de-ar izbuti să impună românilor pecetea culturii ungurești, e întrebare dacă ar putea stoarce din ei, cu acest mijloc și un simțământ de alipire către statul unguresc. Insuși faimosul conte Apponyi spusese doar în 1913 că „politica culturală poate să aibă o foarte mare înrăurire asupra domolirii năcazurilor, ce le provoacă chestiunea naționalităților, dar eu tăgăduiesc în mod hotărât, că ar putea cineva să ajungă la țintă numai prin aceasta.”

Dar să vedem, ce zice dl. Dénes despre zona culturală? Iată propriile sale cuvinte:

„Cu privire la Ardeal nu putem alege, decât între aceste două extremități (capete): Ardealul ori e cetatea puternică a Ungariei ori rana sa pururea sângerândă; noi trebuie să ridicăm aici o graniță militară, o graniță culturală. Creierea celei din urmă cade în sarcina mea.” Aceste cuvinte le-a rostit în ziua de 30 Septembrie 1917, contele Apponyi Albert, la adunarea de constituire a uniunii ardelene. Pe noi ne interesează acum numai granița culturală. Ce înțeleg sub asta? Cum vreau să ridic o nouă graniță culturală pe un teritoriu cultural? Oare se poate pune zăgaz meșteșugit culturii universale? Și de ce-i lipsă pentru așa ceva? De aceea, spun, ca să nu vină în atingere [cultura din România cu cultura românilor din Ardeal, deoarece aspirațiile naționale ale lor se hrănesc din aceea cultură streină. Asta trebuie s'o oprească. Au poruncit deci să se închidă o parte din școlile de naționalitate română alor cinci comitate dela graniță. În chipul acesta vreau să creieze zona culturală dela

graniță, sub care, după planul ministrului de culte, trebuie să înțelegem învățământul popular predat în limba ungurească fără prihană, în ce privește credința către stat.“

Și acum iată cum o combate: „Toată ideia graniței culturale e o ficțiune (inchipuire) bună numai să atragă luarea aminte dela adevăratele cauze ale primejdiei românești, dar nu pentru creierea statului național. În ce stă oare primejdia românească? În aceea, că românii vorbesc, învață și se roagă lui D-zeu, românește? Nicidecum. Ci în faptul, că o mare parte a pământului din Ardeal e în mâinile lor; că la apus și meazănoapte se întind până la Tisa, iar spre meazăzi până la Dunăre și că din 15 comitate ardelene, ei formează majoritatea covârșitoare în 11 comitate și în sfârșit faptul, că starea lor economică și socială asigură înaintarea lor în măsură uriașă. Astfel ideia graniței culturale de aceea e o ficțiune, fiind-că nu vrea să apere statul împotriva adevăratei primejdii, ci în contra uneia care există numai în inchipuire. Nu văd, că ori-câte școli ungurești ar întemeia în marea românească a graniței, românii se vor spori și să vor întinde mai departe. De dragul școlilor ungurești mamele române nu vor înceta să nască copii români, iar așezemintele economice și culturale ale românilor nu se vor lăpăda de naționalitatea lor, spre a se însufleși pentru scopuri ungurești.“

Și așa mai departe încearcă autorul să dovedească zădărnicia măsurilor luate de guvern împotriva școlilor românești cu dovezi pe cari le înțelegem și noi, deși nu le putem aproba fără observare, arată apoi că cultura impusă de stat nu însemnează nici o fericire pe seama poporului românesc, că maghiarizarea cu puterea e un izvor de nenorociri pentru națiunea ungurească, și că ea se bate în capete cu ideile născute pe urma războiului. Singura bună politică de naționalități, spune dl Dénes, trebuie să pășească sub steagul democrației, care vrea să ferească toate popoarele țării. Să se întărească economicește paturile largi ale poporului unguresc de pe pustă, să i se dea pământ și atunci își va căuta el drumul firesc spre inima celorlalte naționalități.

Incheiăm aprecierea acestui scriitor sincer, dar înțelept, cu cuvintele rostite odinioară de un înflăcărat patriot ungur, pe cari le-am găsit în cartea dlui Dénes.

Vivere est militare.

Dorind să măi asupra-mi răstriști grele,
în val de foc scalzi strimtele-mi hotară, —
și ura arde'n ochiul tău de fiară, —
și fulgeră flămânde-ți oțele . . .

Dar: eu, cel veșnic biciuit de rele,
Voi ști să nfrunt năvala: — din chivară
scânteii subt helebarda-mi or să-ți sară;
și-ai să săruți tăișul spedei mele;

căci sacru-mi Drept puteri de zeu mi-a pune
în braț și gestul trăznet mi-l va face:
spre-a m'apăra și pentru a te răpune . . .

Tu vrei victorii, robi, cununi de laur . . .
Dar: brațu-mi va reda gonita pace, —
și niciodat' n'ai să mă 'njugi ca taur.

Cernăuți.

George Voievicda.

Ludovic Kossuth a spus următoarele adevăruri: „Vatra familiară și nu școala e locul sfânt al naționalității și unde limba școlii ajunge în contradicție cu limba vorbită în familie, acolo școala rămâne învinsă neapărat. Crezi Dta, că acel copil, care învață ungurește numai în școală, se face și rămâne ungur viața întreagă, dacă îndată ce iese din școală, aude numai graiu românesc, în familie și mai târziu, în îndeletnicirile și atingerile sale zilnice, și dacă el însuși trebuie să vorbească românește, cum a făcut din copilărie, cu tatăl său și mama sa? Crezi-o asta? Eu nu. Școala nu poate da viață unei limbi.“

Ingrijorarea fraților noștri din Bucovina.

Când valurile războiului se rostogoleau dela o margine la cealaltă pe pământul scump fiecărui inimi românești al Bucovinei, cu durere însoțeam toate suferințele fraților noștri din acea țărișoară. Dar abia a amuțit zgomotul armelor dela frontul bucovinean — și iată că temeri și griji nouă copleșesc inimile fraților noștri de acolo.

E vorba de o învoială ce s'a făcut între fostul ministru peședinte austriac Seidler și între Rutenii din Austria, ca să se alcătuiască pe seama acestora o provincie nouă, din care să facă parte nu numai Galiția răsăriteană locuită de ruteni, ci și Bucovina. Ministrul s'ar fi îndatorat, că până la 31 Iulie 1918 va aduce înaintea parlamentului din Viena un plan de lege pentru înfăptuirea acestei învoielii. Știrea aceasta a adus-o o gazetă din Cracovia „Nova Reforma“, care a publicat și cuprinsul învoielii.

Gazetele nemțești au declarat știrea ca neadevărată, ministrul Seidler a căzut dela putere și ziua de 31 Iulie a trecut fără să se înfățișeze parlamentului din Viena învoiala cu rutenii — totuși românii bucovineni, pe urma pățaniilor din trecut, când de două ori au fost înjugați la Galiția, au rămas neîncrăzători și plini de îngrijorări în fața învoielilor ce se fac pe spinarea lor, fără să fie măcar întrebați. Inversunarea polonilor, cari ar voi să se țina Galiția întreagă pe seama lor, contra fostului ministru Seidler, precum și pretinia neobicinuită a rutenilor față de dânsul, îi face pe frații noștri să creadă, că trebuie să fi fost o învoială oarecare. Gazetele rutenilor nici nu ascund apetitul lor de a înghiți întreagă Bucovina.

În fața acestei primejdii conducătorii poporului românesc și cele două gazete ce apar în Bucovina în limba noastră, au dat alarma. „Foaia Poporului“ din Cernăuți într'un articol prim protestează cu tărie împotriva uneltirilor tainice de a înghiți pe români într'o nouă provincie ucraineană-ruteană, zicând între altele: „Românii au suferit destul pe timpul unirii cu Galiția și nu vor să mai guste odată din plăcerea de a fi copilul vitreg al unei provincii mari. Unirea pe care o și visează acuma Ucrainii ar fi chiar mai rea de cum a fost unirea cu Galiția pe timpul strămoșilor noștri. Atuncia cel puțin în forma Bucovinei și a păstrat caracterul moldovenesc. Ucrainii cer însă acuma formarea unei provincii ucraine și în marginile ei nu mai e loc pentru existența românilor ca națiune. Și învățămintele istoriei ne arată, că unirea diferitelor na-

țiuni străine în limbă și lege, are de regulă drept urmare înghițirea națiunii celei mici la număr de națiunea mai numărăoasă. Soarta aceasta ne-ar aștepta în provincia ucraină, în care ucrainii ar fi în număr covârșitor. Nu vom însă să împărțim soarta unei națiuni carea să se înecă în marea ucraină și de aceea ne vom lupta cu mic și mare să ne menținem individualitatea națională — ceea-ce însă să poate numai într'o provincie românească autonomă. De aceea ne vom lupta pentru autonomia Bucovinei.“

Românii din Bucovina urmăresc cu bucurie lupta ucrainilor de a scăpa de sub jugul Polonilor, dar cer aplicarea principiului libertății națiunilor și față de dânsii. Ca să ramâie ei de ei și neamestecați cu stăinii, s'ar învoi chiar și la aceea ca partea de peste Prut a Bucovinei, locuită de ruteni, să fie alăturată la plănuita provincie, măcar că „cu inimă grea ne vom despărți de părțile aceste din spre mează-noapte dela Prut, fiind și ele locuri românești, udate cu sângele strămoșilor noștri întru apărarea moșiei strămoșești.“

În felul acesta a înfățișat punctul de vedere a românilor bucovineni în parlamentul vienez deputatul lor Dr. Isopescu-Grecul.

Deputații români și internații noștri.

Unul din frații noștri, care a petrecut aproape doi ani, departe de căminul familiei, internat în comitatul Șopronului, ne roagă să mulțămim și în fața publicității deputaților români pentru stăruința, cu care s'au interesat de soarta bieților pribegi. O facem asta cu atât mai ales, că știm despre internații români, că au stat multă vreme în streinătate, acoperiți de nepăsarea aceluia, cari ar fi avut datorința să se intereseze de ei. După cât știm noi, în răstimpul acesta de 18 luni numai consistoriul din Arad a avut curagiul să înainteze către guvern o remonstrațiune demnă, în care să ceară eliberarea grabnică a preoților și mirenilor internați fără de nici o vină. Rezultat, se înțelege, că n'a putut să aibă atunci, dar a dovedit cel puțin interes și dragoste față de fiii săi păstorii.

Cel mai neobosit ocrotitor al internaților a fost însă vrednicul deputat Dr. Ștefan C. Pop, care a alergat în mai multe rânduri la Șopron, i-a cercetat și ascultat plângerile lor și apoi a căutat din tot sufletul să le îmbunătățească soarta. La începutul lui Iulie trecut s'a înfățișat din nou la primul ministru Wekerle, întovărășit de deputații Dr. T. Mihali și Dr. A. Vaida și s'a rugat să-i lase acasă pe internații noștri, deoarece în părțile aceste nu mai este teritoriu de războiu. Wekerle l'a invitat pe dl deputat Pop, să ia parte a doua zi la sfătuirea miniștrilor, cari vor desbata și lucrul acesta. Asta s'a și întâmplat și astfel s'a hotărât ca să fie sloboziți acasă toți aceia, cari au fost internați înainte de 1 Ianuarie 1918 și în potrive cărora nu s'a pornit nici o cercetare, hotărâre, care s'a și dus la îndeplinire.

Cei întorși acasă li vor păstra o vie recunoștință vrednicului deputat.

Retragerea nemților.

Nemții s'au retras din Soissons. — Ludendorff despre retragere. — Cari generali comandă pe Francezi? — Comunicatul francez din 3 August. — Ce zic Americanii. — Nemții s'au retras și lângă Albert. — Nemții vreau să se oprească la râul Aisne. — 15 milioane de americani. — Italienii se retrag în Albania.

Nemții s'au retras din Soissons.

Marea mișcare de retragere a nemților dinaintea atacurilor întinse ale generalului Foch s'a continuat și în săptămâna asta. Faptul acesta se explică așa, că nemții vreau să se așeze pe o linie mai sigură, ca să poată prinde mai ușor atacurile franceze și americane. Astfel de linii au la spatele lor două și anume cea dintâiu, de-a lungul râului Vesle și cea de-a doua, care e acoperită de râul Aisne. Când scriem aceste știri nemții au ajuns deja la Vesle, iar francezii, americanii și englezii, au intrat în orașele Soissons și Fismes. Orașul Soissons l-au părăsit nemții în 2 August și s'au retras spre meazănoapte. Acest oraș a ajuns pe mâna nemților în luna lui Maiu, când a pornit Hindenburg o puternică ofensivă de pe Chemin de Dames (Drumul coanelor) și de aceea are o însemnătate deosebită, fiind-că se întâlnesc în el o mulțime de linii ferate.

Ludendorff despre retragere.

Cătră un corespondent al unui mare ziar din Viena generalul Ludendorff, șeful statului major nemțesc, a spus următoarele:

„De astădată n'am avut noroc cu planul nostru de bătaie. Ne-am mărginit numai la un succes tactic. Mai ales în Champagne dușmanul s'a ferit din calea noastră. Astfel a trebuit să întrerupem atacul nostru, căci altminteri am fi avut prea mari pierderi. Mișcările mari de atac le-am oprit deja în 19 Iulie seara. În războiu trebuie să fie omul pregătit la ori-ce schimbare a norocului. Cei de acasă însă trebuie să fie cu încredere și cu înțelegere față de astfel de mișcări, pe cari ți-le dictează mintea prevăzătoare, și să ne sprijinească.

Nu putem să nu recunoaștem succesul măsurilor și mișcărilor comandamentului francez. Aceleași trupe ale noastre, cari s'au dat înapoi din fața uriașelor atacuri cu tunuri (mașini de războiu) ale dușmanului, în seara aceleiaș zile s'au luptat ca lei. În ziua a doua deci ne-am înstăpânit din nou pe situație.”

Apoi, în cele următoare, Ludendorff arată, că nemților, cari stau pe pământ francez, nu le pasă, dacă țin mai mult, ori mai puțin teren cucerit. Ținta lor de competență e biruința.

Cari generali comandă pe Francezi?

Din Haga se vestește, că francezii au făcut pregătiri uriașe pentru contra ofensiva lor. Foch care e cel mai mare general al antantei, a adunat legiuni nenumărate de trupe ale antantei și le-a pus sub comandă generalilor Fayolle, Mangin, Degoutte, Berthelot, Maistre și Gouraud (citește Guro). El a ascuns apoi peste 800 tancuri și multe căruțe pentru atac în pădurile din Valois. Parisul la schimbă într-o mare tabără, cum n'a mai fost dela începutul războiului. A poruncit să se aranjeze în Paris mai mult ca trei sute de spitale, pentru care scopa

golit bisericele și muzeele din oraș numai să aibă unde să așeze pe cei răniți. Toate le-a făcut în credința că lupta se va încinge pe întreg frontul dela Reims până la Montdidier, cu o putere ne mai pomenită, care poate hotărî soarta luptelor din 1918.

Comunicatul francez din 3 Aug.

În 3 August francezii au dat următorul comunicat: În cursul zilei trupele noastre și-au urmat mersul plin de glorie (slavă). Pe un front de 50 kilometri înaintăm spre Vesle. La aripa stângă am ajuns la râul Aisne. Pe lângă linia Soissons-Reims am înaintat în deosebite puncte și 10 kilometri. De ieri am eliberat peste 50 de sate.

Ce zic americanii?

Comunicatul de războiu din New-York, 3 August zice: Am alungat în neorânduială pe dușman. Incepând cu 28 Iulie am prins pe linia râului Veste 8400 prizonieri și am luat 133 de tunuri.

Nemții s'au retras și lângă Albert.

Agenția Reuter vestește, că nemții s'au retras și în ținutul orașului Albert pe un front de 3—4 kilometrii, trecând pe țărmul stâng al râului Ancre.

Faptul acesta l-au înștiințat și nemții, spunând că retragerea dela Albert s'a făcut fără să observe dușmanul nimic și în cea mai bună rânduială.

Noua linie nemțească de aici se întinde între orașele Dernaucourt și Hamel, orașe de lângă Ancre.

Nemții vreau să se oprească la râul Aisne.

Gazetele franceze mai proaspete vestesc, că nemții și-au retras tunurile și trupele după râul Aisne, iar podurile de peste râu, le au aruncat în aer. Se vede deci că nemții vreau să se retableze (refacă) pe frontul lor cel vechiu. Francezii au ocupat întreaga linie a râului Vesle.

15 milioane de americani.

Câți-va ziaristi din Canada spun, că regele Angliei George, le-ar fi spus, că un general american a declarat, că cel puțin 15 milioane de americani sunt gata să se amestece în războiu, dacă cere trebuința.

După altă știre venită din New-York, ministrul de Baker va înainta o lege, care să-i dea dreptul a asenta pe oamenii dintre 18—25 ani.

Italienii se retrag în Albania.

Pe frontul din Albania au silit atacurile trupelor noastre, începute înainte cu o săptămână, de italieni, ca după contraatacurile lor nereușite să cedeze pe un front în lungime de 30 km. liniile sale dinainte și teritoriul însemnat dela spatele lor, dela nord-vest și nord-est de Berat. Trupele noastre brave, ale căror vitejie o mărește împrejurarea aceea, că în urma căldurii au trebuit să se lupte cu mari greutăți, alungă pe dușmanul în retragere.

Pe când așteaptă America sfârșitul războiului.

Corespondentul ziarului Vilag scrie din Zürich, că generalul Crowder a spus senatului american, că puterea înarmată a Statelor Unite la 1 August se va urca la 3 milioane de oameni. În Europa sunt acum mai bine de un milion de soldați americani. Generalul a spus mai departe, că la asentarea din urmă din 5 Iunie, au înrolat mai mult ca un milion de tineri de 21—22 de ani. Ministrul de războiu a poruncit că de-acum până la sfârșitul războiului se va face asentarea tot la trei luni, ca să înroleze cât mai iute pe tinerii ce ajung vrâsta. La întrebarea unui senator, că această încordare de puteri a Americii pe când va aduce pacea, generalul a răspuns, că războiul poate să țină și până în 1920. Cel puțin așa judecă oamenii experți (cunoscători) ai Americii.

Invălmășeala din Rusia.

Omorârea generalului Eichorn.

Starea tulbure a Rusiei dăinuiește neîncetat, dar încurcătura lucrurilor de acolo se face și mai mare prin îngrozitoarele omoruri săvârșite. În zilele trecute au omorât în Chiev, în capitala Ucrainiei, pe generalul comandant al nemților Eichorn. Ziua la amezi l-a așteptat pe uliță un revoluționar și a aruncat o bombă înaintea generalului, care l-a rănit atât de greu, încât în aceeaș zi a și murit. Cu prilejul acesta gazetele nemțești au cerut să se facă rânduială odată atât în Rusia, cât și în Ucraina, unde soldatul neamț nu-i sigur de viața sa.

Dar în vreme-ce astfel de lucruri se pun la cale de socialiștii revoluționari, căci se știe acum că ucigașul generalului a fost plătit de aceștia, în partea nordică a Rusiei englezii înaintează mereu, ca să ocupe întreagă linia ferată a Murmanului, iar pe lângă Volga cehii au cucerit dela bolșevici orașul Orenburg. În sfârșit japonezii încă vestesc, că au adus cea dintâiu divizie de ajutor la Vladivostoc, ca să sprijinească pe cehii din Siberia. Pe lângă toate astea, ca să fie învalmășeala și mai mare, ciurma și colera încă a început să bântue în măsură foarte mare.

Increderea lui Lloyd George.

La începutul anului al cincilea de războiu primul ministru al Angliei a dat următoarea proclamație, ca să fie cetită în toată țara:

„Stăruți mai departe! Noi nu luptăm pentru scopuri mășave. Am intrat în războiu, pentru a izbândi libertatea națiunilor care a fost călcată cu puterea. Stăruți mai departe, că cisoriile noastre de izbândă n'au fost nici odată așa de strălucite, ca astăzi. Încă n'am câștigat bătălia. Puternica stăpânire a pruşilor se mai ține prin forță și violenție, pentru a scăpa de înfrângere și pentru a asigura o nouă viață militarismului (puterii ținute prin soldați). Noi nu ne putem feri de grozăviile războiului, așa că le lășăm moștenire fiilor noștri. Primind lupta, trebuie să o câștigăm. Nici decum altminteri nu putem să mântuim lumea de războiu. Stăruți mai departe!”

Take Ionescu în Londra.

După cum scriu gazetele nemțești, Take Ionescu a mers din Paris la Londra, pentru a se sfătui cu miniștrii englezi și

cu bărbații politici despre soarta României. Eri a dat ziaristilor următoarea declarație: „Războiul s'a făcut o cruciată pentru stăpânirea dreptății. Eu sunt încredințat, că noi nu numai pe Germania o vom bate definitiv, ci că războiul va aduce împlinirea tuturor dorințelor naționale.”

Trupe românești pe frontul apusean.

Din Geneva se scrie, că generalul Ilicescu, fostul șef al statului major român, va prelua comanda asupra trupelor române dela frontul apusean organizate, ca și trupele cehilor.

Ce-i cu orfelinatul din Sibii?

Războiul ține într'una, părinți cad mereu pe front — numărul orfanilor crește din zi în zi. Ce am făcut noi până acum pentru a îndulci soarta amară a acestor copii ai neamului nostru? Am adunat un capital de peste șase sute de mii coroane pentru orfelinat. Foarte bine, — dar ce binefaceri sau coborât asupra orfanilor din această adunare de bani? In anul trecut s'au împărțit dintrânșii zece mii de coroane. Și acesta a fost lucru bun, dar a fost foarte puțin; dacă s'a dat unui orfan numai câte o sută de coroane, o sumă într'adevăr neînsemnată pentru scumpetea de azi, din zece mii de coroane abia o sută de orfani au primit micul ajutor; la noi sunt însă mii de orfani. Dar afară de aceasta, nu ajutorarea orfanilor *cu bani* este scopul colectei ce s'a făcut pentru orfelinat; orfanilor le trebuie un *cămin*, care să iee pentru dânsii locul *casei familiare, le trebuie povăuire cu dragoste pe cărările vieții, le trebuie creștere bună, care să facă dintrânșii oameni folositori în lume.*

Prin urmare trebuie deschis orfelinatul fără nici o întârziere! Știu că s'a cumpărat în Sibii o casă pe seama lui și avem convingerea, că oameni de inimă ar găsi mijloacele de lipsă cu cari să se întocmească și din cari să se susțină cu înlesnire cea mult dorită casă de adăpost pentru scumpii orfani ai neamului nostru. Trebuie să se facă o nouă cerere către obștea românească. Ce ar fi dacă cutare nevastă harnică din sat ar da un țol de acoperit, ceialaltă o perină, a treia un cot de pânză, cutare mamă un rând de hăinițe încă bune, dar din care a crescut copilul ei și nu le mai poate purta? Eu cred că în chipul acesta s'ar putea aduna multe lucruri de lipsă pentru întocmirea orfelinatului și pentru trebuințele orfanilor. Și ce ar fi, dacă acum, după-ce bunul Dumnezeu prin ploii la bună vreme a îndreptat rodul câmpului, s'ar face într'o zi de Duminecă ori de sârbătoare o colectă de: cartofi și legume de tot felul, de făină de grâu, de cucuruz, de săcară, s'ar aduna ouă, unt, slănină, unsoare și alte bunătăți ce le au creștinii la casa lor? Ar trebui ca în tot locul, într'o anumită zi, după-ce oamenilor li s'a vestit la sfânta biserică, să treacă un fruntaș de-a lungul satului cu căruța în care va aduna darurile de bună voie pentru bieții orfani. Încă n'a secat dragostea din inimile oamenilor, ca să nu se simtă dator fiecare econom cinstit de al nostru să dea câte- ceva din ceea- ce Dumnezeu i-a dat și lui, pe seama orfelinatului.

Așa îmi închipuesc eu că s'ar putea susține orfelinatul nostru cu puține cheltuieli. Ar fi greșit ca în mijlocul unui popor lucrător de pământ, cum suntem noi românii, să ieși cu banii în mână pe piața Sibiiului, ca să cumperi legume și ce puzderie se mai găsește acolo astăzi, pe seama orfelinatului. Eu cred că din daruri de bună voie s'ar aduna aproape tot ce trebuie pentru hrana orfanilor. Din sute și mii de sate să dea fiecare numai cât de cât și totuși s'ar aduna cantități mari, enorme.

Cerem deci cu toată stăruința ca, cât se poate mai de grabă, să se facă pașii și pregătirile de lipsă pentru deschiderea orfelinatului din Sibiiu. Un așezământ face propagandă pentru scopurile sale mai ales prin faptul că el trăiește și lucrează cu izbândă pentru sporirea binelui între oameni. Așa și orfelinatul nostru îndată ce se va deschide, va vorbi el prin fapăturile sale, prin iubirea sa de oameni, prin scopurile sale mărețe, către toți cei ce au inimă pentru suferințele altora și pentru interesele mari ale neamului nostru românesc.

Deocamdată atât.

Răvașul săptămânii.

Sibiiu, 11 August 1918.

In al cincilea an de războiu. Cât de repede se strecură vremea războiului năpraznic! In săptămâna asta s'au împlinit patru ani încheiați, de când s'au ciocnit sângeros cele dintâiu trupe ale noastre. Apoi s'a început frământarea uriașe, al cărei capăt cine l-ar putea oare spune? In patru ani am trăit și suferit atâta, cât alții n'au îndurat nici într'o sută de ani. Și totuși nădejdea caldă a biruinței n'am pierdut o.

„Al cincilea an de războiu, care începe acum, nu va trece fără necazuri și grele încercări pentru poporul german, zice împăratul Wilhelm. Dar ori-ce va mai veni, știm, că ce a fost mai greu a trecut.”

Iar poporul nostru? Crede, așteaptă și nădăjduiește.

Un arab pribegind prin străinătate a găsit jos pe pământ un lucru prea strălucitor. Mai să-și ardă mâna, atât a fost de rece obiectul găsit, când l-a ridicat. Arabul s'a bucurat mult, l-a ascuns în traistă și l-a dus spre casă, tremurând de fericire. Când era aproape să ajungă la coliba lui, și-a băgat mâna în traistă, să se încredințeze, dacă mai e acolo obiectul prețios. In traistă însă n'a mai găsit nimic, căci bucata de ghiață se topise de mult.

Așa poartă omul și în sufletul său nădejdea....

Cartea despre care vorbim în primul nostru articol se cheamă Román-kérdés-magyar politika irta Dr. Dénes István, și s'a tipărit în Turda în tipografia lui Füssy József.

Nu călătoriți fără bilet. Unii călători se folosesc de înghesuiala ce domnește de un timp în trenuri, spre a călători fără bilete. Ministrul comerțului a dat o ordinațiune foarte aspră împotriva acestor călători. Ori-cine va fi găsit în tren fără bilet, va avea de plătit taxa indoită a drumului făcut, în ori-ce caz însă trebuie să plătească cel puțin 10 coroane (chiar dacă taxa indoită face mai puțin). Această gloabă se va plăti și în caz când trenul nu s'a pus încă în mișcare.

Cine umblă pe peronul gării fără bilet de peron (de 20 fileri) plătește 2 coroane pedeapsă. Călătorul este în drept să ceară numai un loc în clasa pentru care a luat biletul, iar de nu este loc, va călători într'o clasă mai jos și va putea cere diferența (deosebirea) dintre clasa plătită și cea în care merge. Dacă nu vrea, poate întrerupe călătoria și cere banii înapoi pentru bilet și taxa de bagaj. Deci nu va mai putea călători nimeni într'o clasă mai bună, de pildă a doua, dacă nu este loc în a treia, cum se făcea până acum.

Când va începe noul an școlar. Ministrul instrucțiunii publice a adresat școlilor o ordinațiune, prin care hotărăște, ca școalele medii să înceapă anul școlar 1918—19 la 1 Septembrie. Profesorii cari au de lucru la preluarea recoltei, s'au la acțiunile filantropice, nu-și vor întrerupe munca lor din cauza aceasta. Școlarii cari lucrează la proprietatea părinților lor și sunt de lipsă la muncile agricole, vor primi în primăvară și toamnă câte un concediu de trei săptămâni.

Școala civilă de fete a „Asociațiunii” din Sibiiu, publică condițiile de primire în internatul ei. Elevele vor aduce atestat școlar, estras din matricula botezațiilor și dela forul civil. Cererile de examen de primire, s'au de suplinire sunt a se înainta direcțiunii până în 2-Septembrie a. c.

Prelegerile regulate se încep la 5 Sept.

Sunt de a se plăti următoarele taxe: înscriere 4 cor., fondul de pensie 8 cor., didactru anual 100 cor., taxa de întreținere în Internat 1900 cor.

Prețul făinei. O ordinațiune a guvernului stabilește prețul pentru făină de grâu, secară și orz pe anul 1918—1919 în toată Ungaria. Pentru făină fină produsă din grâu 296 cor. 50 fileri pe suta de kgr., făină de gătit 80 cor., făină de pâine 50 cor., făină de săcară 87 cor. 30 fil., pentru țărățe de grâu, săcară și orz 35 cor. In aceste prețuri se cuprind și cheltuielile de transport și descărcare, dar nu și prețul sacului. Vânzătorul poate pune în socoteală separat și prețul sacului.

Cum trebuie apărute de foc bucatele. Dl ministru de comerț a trimis tuturor orașelor un circular, în care se arată măsurile ce trebuie luate pentru apărarea bucatelor împotriva scânteelor dela locomotive. Această ordinațiune hotărăște, ca bucatele secrete să fie așezate la o depărtare de 95 de metri dela linia ferată.

Budgetul Austriei (cheltuielile și venitele) adus înaintea parlamentului, arată pierderea de 19½ miliarde având la venituri 4855 milioane, la cheltuieli 24.321 milioane.

Trei din patru părți ale speselor sunt cheltuieli de războiu, astfel că războiul mistuie 1½ miliarde pe lună. Ajutoarele cari se cheltuiesc pentru sprijinul familiilor celor mobilizați ajung suma de 3430 milioane.

Bine a zis un deputat care a dat sfatul ministrului să concedieze pe cei mai în vârstă dintre cei mobilizați, ca astfel să micșureze cheltuielile statului.

Datoriile de războiu au ajuns până astăzi suma de 63 miliarde și astfel trebuie pentru camătă anuală 2510 milioane, ceea ce va să zică că fiecare suflet în Austria este însărcinat anual cu 93 cor. pentru această camătă; așadar o familie cu patru capete ar trebui să dea anual 372 cor. pentru purtarea intereselor datoriei de războiu.

Procesul doamnelor din Braşov. Ziarul „Est” scrie: La judecătoria diviziei de onvezi din Cluj, în 8 August se începe pertractarea acelu mare proces, la care e amestecată cea mai mare parte a inteligenţei (domnilor) din Braşov. Se va pertracta procesul membrilor dela Crucia Roşie din Braşov cari sunt învinuite cu crimă săvârşită împotriva puterii armate a statului. Cele mai de seamă doamne şi domnişoare vor ajunge pe banca celor vinovaţi, din pricină că după invazia Românilor au luat parte la lucrările societăţii Crucii Roşii, ce s'a întemeiat sub conducerea doamnei Maria Baiulescu.

După cum a scris Gazeta Transilvaniei, care a apărut pe timpul ocupaţiei, dna Baiulescu, presidenta reuniunii femeilor din Braşov, a convocat în ziua de 8 Septembrie la o adunare pe membrele reuniunii şi pe celelalte doamne şi domnişoare din Braşov. La adunarea de constituire dna Baiulescu cu mare însufleţire a vestit, că a sosit în sfârşit ziua, când toate inimile române bat deodată, când sunt aici soldaţii români, pe cari trebuie să-i ajute toate femeile române. Doamna Baiulescu cu lacrimi de însufleţire în ochi a provocat pe toţi cei de faţă, să ajute pe români. După asta au hotărât să întemeieze Crucea-Roşie din Braşov şi s'o împreune cu uniunea societăţilor din România. Pe lângă presidenta M. Baiulescu procurorul militar a mai ridicat acuză şi împotriva dnei Duşoiu şi a celor două fice ale Dsale, Stela şi Margareta, împotriva soţiei dlui avocat Iosif Puşcariu şi a dlui adv. Dr. C. Moga, împotriva dşoarei Lia Moga, dnei Dora Puşcariu, dnei E. Brediceanu, dnei E. Dan şi a soţiei preotului I. Maximilian.

Doamnele amintite, după acuza procurorului, au privit de pe balconul dnei Benţa intrarea românilor în Braşov, la ştirea sosirii lor au împodobit cu flori balconul, au aruncat flori înaintea soldaţilor români, i-au îngrijit în spitale şi au făcut colecte pe seama răniţilor români.

Doamnele puse sub acuză, cari sunt internate în Pécş, tăgăduiesc, că ar fi vinovate şi spun, că s'au angajat să îngrijească de bolnavi numai din caritate (iubirea de aproapei). Martorii spun însă, că doamnele dela Crucea Roşie au fost în prea strânse prietenie cu ofiţerii români intraţi în Braşov. La pertractare au fost citaţi din Braşov 50 martori, între ei şi Dr. F. Herfurt vicariul săsesc, abatele Meisel József, mai mulţi advocaţi şi medici, cei mai însemnaţi oameni ai oraşului.

Moartea unui fruntaş român. Zilele trecute s'a stins un fruntaş român şi unul dintre cei mai de seamă bărbaţi ai Sălajului: venerabilul bătrân Andreiu Cosma, care vreme îndelungată a fost director al băncii „Silvania” din Şimleu. Vreme de 30 de ani n'a fost nici o mişcare românească în acest colţ de ţară locuit de români buni şi inimoşi, la care răposatul să nu fi luat parte. Ne închinăm în faţa mormântului său proaspăt, care va ascunde rămăşiţele vremelnice, pe când roadele muncii sale bogate le admiră o generaţie întreagă. Direcţiunea băncii „Silvania” a publicat următorul necrolog:

Direcţiunea institutului de credit şi econ. „Silvania” din Şimleul-Silvaniei cu durere anunţă, că factorul de frunte la întemeierea „Silvaniei” şi directorul ei timp mai mult de 30 ani Andreiu Cosma avocat, fost primpretore, director de bancă în retr., mem-

bru fondator la toate instituţiunile noastre culturale, în al 75-lea an al vieţii sale laborioase, în 26 Iulie 1918 la oara 1 din noapte a încetat din viaţă. Inormântarea se va întâmpla în 28 Iulie la oarele 2 d. a. în Supurul de sus. Misa funebrală se va celebra în 29 Iulie în biserice gr. cath. din Supurul de sus. In veci amintirea lui: Şimleul-Silvaniei la 26 Iulie 1918. Direcţiunea „Silvaniei” inst. de cred. şi economii.

Preţul lemnelor. Sâmbătă a apărut o ordinaţiune, care stabileşte sau mai bine zis maximează preţul lemnelor. După aceasta ordinaţiune preţul unui vagon de lemne, care trage 10 mii kgr. nu poate fi nici de-

„Ardeleana”

Institut de credit şi economii,
societate pe acţii în Orăştie.

Concurs.

Cu intenţia de a forma su-crescenţă pentru viitor direcţiunea institutului de credit şi economii „Ardeleana” soc. pe acţii în Orăştie află cu cale să inactiveze fondul jubilar economic al institutului dând ajutoare unor bărbaţi, cari doresc să-şi completeze cunoştinţele practice în:

1. Administrarea unei moşii mai mari, şi în legătură cu aceasta în conducerea unei lăptării.

2. Conducerea unei grădini de pomărit, zarzavat, viţă de vie şi albinărit.

3. In manipularea vinului.

4. In conducerea unui atelier mehanic pentru reparaturi de maşini agricole etc.

Concurenţi au să dovedească că au deja anumite cunoştinţe în una din acestea direcţii, că au purtare morală bună, sunt sănătoşi, au să arăte apoi starea familiară, etatea, cunoştinţa de limbi şi relaţia militară.

Mărimea ajutorului să va satori conform trebuinţelor ce le va reclama ocupaţia la care voiesc să se aplice reflectanţii. Praxa o vor face la moşia, la grădina, în pivniţa de vin sau la atelierul, care-l va indica institutul, eventual la care doresc reflectanţii. Durata praxei se va satori după trebuinţă.

Direcţiunea e aplicată mai departe a da ajutor de cel puţin câte 500.- Cor. la an unor tineri, cari voiesc să absoalve vre-o şcoală practică agronomică, de es. în Mediaş, Bistriţa, Feldioara, Lugoş, Simleu etc.

Dela aceştia să cere să fie trecuţi de 15 ani, şi să-şi esopereze însişii direct primirea în careva din aceste şcoli. Condiţiile de primire s'au anunţat în ziare în zilele acestea. Terminul de primire espiră cam prin 20 August c.

Onoraţii domni preoţi şi învăţători dela sate sunt rugaţi pe calea aceasta să ne recomande tineri pentru a fi trimişii la şcolile agronomice amintite.

Cererile pentru ajutoarele cuprinse în acest concurs reflectanţii au să le înainteze la direcţiunea institutului nostru până în 30 August c. n. însoţite de eventuale scrisori de recomandare din partea vreunui intelectual de trecere din partea locului.

Orăştie, la 29 Iulie 1918.

Direcţiunea.

cum mai mare de o mie de cor. (Într'un vagon încap cam cinci stângeni de lemne, deci preţul unui stângen din lemnul cel mai bun ar fi 200 cor.) Pentru de a împedeca uzura cu lemnele se vor alcătui pretutindeni comisii, ca să stabilească preţul lemnelor pentru fiecare oraş sau sat.

Cât nutreţ se lasă economilor pe seama vitelor? Pentru un cal de ham 7 măji metrice, pentru o iapă de prăsilă 12, pentru un mânz sub doi ani 2-măji metrice de ovăs (orz). Pentru vitele cornute şi anume pentru un taur de prăsilă 7, pentru un bou de jug 2, pentru un viţel sub 1 an 1, iar pentru o vacă a cărei lapte se vinde pentru folosinţa publică, la cererea gazdei se lasă la un an 5 măji metrice de ovăs (orz). Pentru un berbec se lasă 30 kgr.; pentru un miel 10 klgr.; iar pentru oi nimic. Pentru un vier 2 măji metrice, pentru o scroafă cu purcei 3 măji metrice de orz. Pentru porci de îngrăşat se lasă de cap 6 măji metrice de orz. Pentru grăşuni se lasă de cap 50 klgr. orz. Aceia cari au cucuruz au dreptul să-şi rătină din orz numai 2 măji metrice pentru un vier, 1 şi jumătate pentru o scroafă, iar pentru un porc de îngrăşat 2 măji metrice. Pentru galiţe (hoare) se lasă numai pleavă.

Un furt îndrăşneţ. Pretinul nostru dl. Teodor Doboş, negustor din Sibiu a fost atins, zilele trecute de o mare pagubă. Călătorind spre Viena, pe tren, până la Vişti un necunoscut i-a furat din buzunar 50 mii de coroane, precum şi actele ce le avea la sine. Până acum nu s'a dat de urma hoţului, dar îi dorim d-lui Doboş să aibă norocul de a-şi vedea din nou banii munciţi. Poliţia caută cu zor să dea de urma hoţului.

Cum trăiesc Vienezii. Din Viena se anunţă, că hrana oraşului s'a îmbunătăţit puţin. Sfârşindu-se făina rea de ovăs, acum se împarte pâne făcută din 75 procente făină de orz. Porţiile sunt însă tot scăzute la jumătate, rămânând astfel până la mijlocul lui August, când apoi iarăşi se va da porţiunea întreagă.

Deputatul Dr. Isopescu-Grecul a înaintat parlamentului din Viena următoarea interpelare: Pe urma întreitii ocupaţiuni ruseşti şi a luptelor necurmăte, Bucovina este cu totul sărăcită de rechisiţiuni. Trupele trimise în Bucovina, îndeosebi trupele aliate germane, au stors populaţiunea fără pic de milă, astfel că populaţia dela ţară îndură astăzi cea mai mare lipsă de hrană. Peţul bucatelor a ajuns suma de 600—1000 cor. pentru suta de kgr. şi se poate căpăta numai pe sub mână. In astfel de împrejurări hrănirea poporului din Bucovina e nespuse de tristă. Situaţia nu se va îndrepta nici după noua recoaltă, deoarece câmpuri întinse au rămas nesămănite din cauza lipsei de sămânţe şi apoi din cauza că sămănaturile s'au primejduit în urma arşiţiei şi lipsei de ploaie. Dacă nu se vor aduce bucate din România şi Basarabia, foametea este gata în Bucovina. In timpul din urmă s'a răspândit vestea că trupe nouă vor fi trimise la Bucovina, între aceste şi trupe germane. Îndeosebi populaţiunea din sudul Bucovinei este cuprinsă de desperare, aflând despre aceste veşti. Deputatul Isopescu cere ministrului să nu îngăduie asemenea dislocări în Bucovina.

Moaştele sf. Ioan cel nou la Suceava. Ştie toată lumea românească, că fraţii bucovineni au păstrat de şase sute de ani în

biserica Mirăuților dela Suceava moaștele sf. Ioan cel nou. Le aduse în Moldova un mare și cucernic voevod Alexandru cel bun în anul 1401 și de atunci acest sfânt cuvios și plăcut înaintea lui Dumnezeu era cinstit ca patronul apărător al țării. Când Bucovina de astăzi a ajuns în stăpânirea Austriei, moaștele sf. Ioan au trecut și ele sub oblăduirea cea nouă. Dar și după aceea obișnuiau românii din Moldova, împreună cu cei din Bucovina, ba și cu frați de ai noștri din Maramurăș și din părțile bistrițene să cerceteze la ziua sfântului moaștele tămăduitoare și făcătoare de minuni. Când au venit Rușii moaștele sfântului au fost aduse la Viena și așezate acolo în capela românească, de unde apoi cu mari serbări au fost înapoiate, în zilele trecute, românilor bucovineni.

Știri din Moldova. Aflăm din gazete bucureștene, că generalul Averescu, care face opoziție guvernului Marghiloman a întemeiat un partid politic sub numirea de Liga Poporului. Acest partid scoate sub conducerea generalului Averescu și o gazetă pentru țărani, care se numește Gazeta Poporului. A. C. Cuza vechiul prieten al profesorului N. Iorga s'a despărțit de tovarășul său, fiind-că Iorga n'a voit să candideze la alegerile trecute făcute de Marghiloman. Cu Cuza deodată a candidat și a fost ales și un tânăr profesor Ion Zelea Codreanu, care s'a prezentat în costum țărănesc la ședințele camerei.

Tinerimea română din Basarabia în timpul din urmă a aranjat mai multe serbări culturale, cu prilejul cărora s'au ținut vorbiri însuflețite despre iubirea de carte și cultură românească, s'a citit din scrierile lui Ion Creangă și ale altor scriitori, cari pot trezi și forma o conștiință națională. Un număr foarte mare de studenți basarabeni, cari până acum cercetau universitățile rusești, s'a înscris la universitatea din Iași.

Brătianu se împotrivesc la proces. Președintele palamentului românesc a provocat pe miniștri din fostul guvern a lui Brătianu, ca în vreme de cinci zile să se înfățișeze în parlament pentru a lua poziție față de păra ce se face în potriua lor. În

aceiaș timp i-s'a trimis fiecărui acuzat câte un exemplar din raportul ce l'a înaintat comisia de informație aleasă de parlament în treaba aceasta.

Miniștrii împotriva cărora se ridică păra, au răspuns că ei nu recunosc că parlamentul de acum ar fi fost ales pe calea legii și de aceea nici *nu se vor înfățișa* spre apărare înaintea lui. Miniștri părăți arată pe larg de ce parlamentul de acum nu e legal și n'a fost ales pe calea legilor; ei cer apoi că și răspunsul să fie publicat deodată cu raportul comisiei de informații. Lui Take Ionescu, Victor Antonescu și Dr. Angelescu, cari nu sunt în țară, li s'a adus la cunoștință păra ridicată în contra lor publicându-o în foaia oficioasă.

O învinuire adusă lui Marghiloman. Într'o ședință a parlamentului român s'a spus că oameni sus puși nu și-ar fi împlinit datorințele patriotice în război, ferindu-se de serviciul militar. În decursul unui schimb de vorbe mai aspre asupra trebii acestei, unul dintre deputați a spus că nici ministrul Marghiloman nu și-a făcut datoria în războiul din anul 1877 împotriva Turcilor. Marghiloman ș'a sculat să răspundă, spunând că învinuirea aceasta a fost născocită în anul 1888 din partea contrarilor săi din partidul liberal. Când a izbucnit războiul din 1877 el se găsea în Paris și toți studenții au primit din partea ministrului de atunci încuviințarea de a rămâne unde erau. De acest drept s'a folosit și el, Marghiloman și astfel a rămas la — Paris.

Jidovii din România, prin o lege nouă trecută prin parlament pe urma celor hotărâte la pacea din București, primesc drepturi ca și locuitorii români de baștină. Împotriva legii a vorbit și a luptat inimosul profesor Cuza dela Iași, dar la votare numai 13 voturi au fost în contra legii. Se vede că pe români îi urmărește pretutindeni numărul 13. (Și la sinodul din Sibiu și Caransebeș a ieșit la iveală acest număr).

Regele Italiei a vizitat trupele americane. Ca să dovedească pretinia și legătura de arme cu italienii, America a tri-

mis trupe de ale sale și la frontul italian. În zilele trecute regele Italiei, însoțit de ministrul său Orlando, de ambasadorul american din Roma și de alți sfetnici ai săi, a vizitat trupele americane din apropierea orașului Verona.

Diaz, șeful statului major italian, a salutat prin'tun ordin de zi trupele americane, aducându-le aminte că America a intrat în război în numele dreptății. „Cu aceste trupe — a zis Diaz — și cu toți aliații noștri vom înainta plini de însuflețire pe drumul pe care ni-l arată interesele culturii și împreună vom ajunge la ținta noastră: biruința, care va garanta munca liniștită și înaintarea națiunilor libere.“

Cum a murit țarul Nicolae. O corespondință sosită din Jekaterinenburg cuprinde următoarele amănunte asupra celor din urmă ceasuri din viața țarului Nicolae II. În ziua de 1 Iulie țarul fu sculat la 4 oare dimineața. O patrulă compusă dintr'un subofițer și șase oameni veniă în fața lui și îi porunci să se îmbrace, apoi îl duseră într'o sală în care i se comunică hotărârea Teroarei Roșii. Condamnatului la moarte i se dădu un restimp de trei oare spre a-și face testament și a-și lua rămas bun. Țarul primi această sentință cu liniște și hotărâre. În urmă ei fu adus din nou în odaia sa. Omorârea era hotărâtă pentru oarele 9 dimineața. Aflând despre asta țarul căzu pe un scaun. După câteva minute ceru să i se aducă un preot, care și sosi imediat. După ce-și luă rămas bun, țarul rămase singur cu preotul în rugăciune și scrise câteva scrisori. La oarele 9 el fu transportat la locul hotărât. El încercă să se ridice, dar nu putu, așa că preotul și un soldat trebură să-i de ajutor. Țarul coborî treptele cu greutate și căzu odată. Deoarece abia se putea ține pe picioare el fu răzimat de un stâlp. Țarul încercă să mai spuie ceva sau să strige, ridică ambele mâni în sus, dar puștile bubură și lovit de moarte, nenorocitul stăpânitor de odinioară se prăbuși la pământ.

Caut un agronom harnic cu familie,

care să lucreze **împarte** (pe jumătate) moșia mea dela „Sălaș“ — pe teritoriul comunei Coștei-Mélykastély, lângă Verșeț — de 35 jughere: pământ arător (clasa primă), grădină, vie, pomărie, fânețe, pășune și pădure. Locuință liberă afară la moșie. A-se adresa la Preot Avram Corcea, Versecz, Fonó-u. 8. 34 1-2

Abonați

și răspândiți pretutindenea **Gazeta Poporului** cea mai cu dragoste foaie pentru neam!

Caut o ferbătoare cinstită

de etate mijlocie, care se pricepe la fert și să conducă o casă preoțască fără familie la sat. Existență asigurată pe toate viață.

Oferte rog la administrație sub „Preot văduv“. 33 1-2

Primăria comunală din Alsókomána (Comana de jos) dá în arândă

crâjma comunală

pe 2 ani, începând din 1 Ian. 1919. Licitația să va ținea în 19 Aug. c. la 10 ore a. m. în cancelaria comunală. Oferte închise încă se primesc.

Prețul strigări 600 cor. Condițiunile mai în detail se pot vedea în cancelaria comunală.

Alsókomána, 1918 Iul. 5.

Primăria comunală: Boldea, notar cerc. 24 2-3

O familie românească din Arad caută

o servitoare română

în vârstă de 16—18 ani. Adresa se poate ști la administrația gazetei noastre. 2-2

Prăvălie de Antiquități (lucruri de demult.)

Cumpăr tot felul de lucruri găsite în pământ la arat, ori la săpat, de aur, argint, ori de ori-ce fel de metal, poate fi chiar și de piatră ori cărămidă dacă au diferite semne sau scrisoare pe ele.

Uleioare, potire, păhare, inele bani vechi răi, petri cioplite cu semne, ori cărămidă scrisă cu slove de demult; afară de aceea bijuterii de aur, argint, chipuri, lucruri sculptate, covoare vechi, icoane bisericesti pictate pe lemn și altele.

Obiectele sunt a se trimite pe postă ori aduse la adresa 13

H. Candrea

Sibiu Str. Fleșerilor Nr. 5

Avis!

„ECONOMUL“ institut de credit și economii în Cluj.

Filiale: Murăș-Ludoș și Alud.

Afiliate 7 reuniuni de credit Raiffeisen.

Capital: Un milion coroane. Rezerve: Patru sute de mil cor. Depuneri: Trei milioane.

Face tot felul de afaceri de bancă. Primește depuneri de etalon favorabil și cu procent urcat pentru biserici și alte așezăminte culturale. Imprumută pe cambii, ipotecă și lombard.

Vinde și cumpără efecte căutate la bursele din Budapesta, Viena și Praga și mijlocește transacțiuni în legătură.

Mijlocește vânzarea și cumpărarea de mașini agricole. 21

Ajută la întemeierea reuniunilor de credit și agricole sătești.

Susține: Masa studenților universitari, Ambulanța Petran pentru țărani bolnavi, are Birou: „Sfat de drept gratuit pentru țărani“ și „Un orfelinat de fete“, victime ale războiului.